

Landelijke Stedenpeiling

Wat vinden Nederlanders van hun steden?

Amsterdam, 15 december 2004

Peter Mier
Eric Lugtmeijer
Justin de Kleuver

Met medewerking van:
Oberon Nauta
Callcenter Groningen

Inhoudsopgave

	Samenvatting	3
1	Inleiding	5
2	De cijfers	6
2.1	Top 20 positief en negatief imago	6
2.2	Algemene toelichting	6
2.3	Top 6 redenen positief en negatief	8
3	Resultaten per stad en landsdeel	9
3.1	Steden	9
3.2	Landsdelen	18
4	Verantwoording	21
4.1	Verantwoording van de onderzoeksmethoden	21
4.2	Vragenlijst	24
5	Over DSP-groep	25
	Bijlagen	
Bijlage 1	Inwonertal grootste steden	27

Samenvatting

DSP-groep vroeg in een representatieve steekproef aan 1000 Nederlanders welke beelden zij hebben van Nederlandse steden. Het onderzoek richt zich op 'gewone mensen', immers zijn zij de ervaringsdeskundigen. Zij bezoeken steden, winkelen er, lezen in de krant over steden, werken of wonen er.

De Landelijke Stedenpeiling 2004 laat zien welke beelden er bestaan. Welke steden beoordelen Nederlanders positief en welke negatief? En waarom?

De Landelijke Stedenpeiling is uniek in zijn soort. Er zijn allerlei ranglijsten van steden voorhanden die gebaseerd zijn op objectieve gegevens zoals bereikbaarheid, gemeentelijke lasten en criminaliteit. Deze ranglijsten negeren echter de beelden die bij Nederlanders leven. Door een onderzoek te doen naar de subjectieve beoordeling van steden wordt inzicht verkregen in hoe Nederlanders steden beleven. Ook ontstaat meer duidelijkheid over de onderlinge populariteit van steden.

Het onderzoek is interessant voor inwoners zelf. Wordt 'onze stad' positief gezien en waarom? Hoe verhoudt zich dat tot andere steden? Het is en blijft een dankbaar onderwerp op verjaardagsfeestjes. Daarnaast is het onderzoek interessant voor o.a. stadsbesturen. Er lijkt een toename te zijn van concurrentie tussen steden, veel gemeenten zijn bezig met citymarketing en met visieontwikkeling op de toekomst.

Onderzoekresultaten

Hieronder is aan de linkerkant de top 20 afgebeeld van steden waar Nederlanders het meest positieve beeld van hebben, en aan de rechterkant de top 20 van steden waar Nederlanders het meest negatieve beeld van hebben.

Positief		%	Negatief		%
1	Amsterdam	14,7	1	Amsterdam	26,0
2	Maastricht	9,2	2	Rotterdam	24,4
3	Utrecht	8,6	3	Den Haag	11,0
4	Groningen	8,4	4	Utrecht	4,0
5	Rotterdam	6,7	5	Eindhoven	3,9
6	's-Hertogenbosch	4,4	6	Leeuwarden	3,0
7	Den Haag	4,1	7	Almere	2,0
8	Haarlem	3,1	7	Heerlen	2,0
9	Arnhem	2,9	7	Tilburg	2,0
10	Eindhoven	2,5	10	Groningen	1,9
10	Nijmegen	2,5	11	Venlo	1,8
12	Breda	2,1	12	Enschede	1,2
13	Leiden	1,8	13	Dordrecht	1,1
14	Delft	1,6	14	Zwolle	1,0
15	Zwolle	1,5	14	Arnhem	1,0
16	Leeuwarden	1,3	16	Maastricht	0,9
17	Alkmaar	1,2	17	Nijmegen	0,8
17	Assen	1,2	18	Lelystad	0,7
19	Middelburg	1,1	18	Den Helder	0,7
20	Amersfoort	0,9	20	's-Hertogenbosch	0,6
20	Deventer	0,9			
	Overige steden	19,4		Overige steden	10,0
	Totaal	100,0		Totaal	100,0

Bron: DSP-groep Landelijke Stedenpeiling 2004

Amsterdam voert beide ranglijsten aan. Nederlanders noemen Amsterdam het meeste als ze gevraagd wordt van welke stad ze een positief beeld hebben. Opvallend is dat nog veel meer Nederlanders Amsterdam noemen als stad waar ze een negatief beeld van hebben. Ook Rotterdam en Den Haag roepen zowel veel positieve als negatieve beelden op. Hier geldt, net als in Amsterdam, dat de aversie het wint van de affectie. Rotterdam staat zo dicht bij Amsterdam in de rangorde van steden waar mensen een negatief beeld van hebben, dat ze net zo goed stuivertje hadden kunnen wisselen.

Maastricht is zeer populair onder Nederlanders, terwijl de stad veel minder genoemd wordt als stad die negatieve associaties oproept. Andere steden met veel liefhebbers en relatief weinig criticasters zijn Groningen, 's-Hertogenbosch, Haarlem en Utrecht.

Nederlanders waarderen gezellige en sfeervolle steden het meest. Criminaliteit en onveiligheid zijn de belangrijkste redenen om een stad negatief te beoordelen.

Naast sfeer en gezelligheid voeren Nederlanders de historische binnenstad, het groen, de winkelveorzieningen en de persoonlijke band die ze met een stad hebben veel op als reden voor hun positieve beeld. Naast criminaliteit en onveiligheid zijn de belangrijkste oorzaken voor een negatief beeld het vermeende lelijke uiterlijk van een stad, de saaiheid of de drukte.

Veel steden in de ranglijsten behoren tot de grootste steden van Nederland. Dit kan verklaard worden als je veronderstelt dat grote steden ook bekender zijn en daarom vaker worden genoemd. Daarom is het opvallend als steden hoger scoren dan op basis van het inwonertal kan worden verondersteld. Dit geldt op de ranglijst van steden die positieve beelden oproepen bijvoorbeeld voor Maastricht, Groningen en Assen. Op de negatieve ranglijst zijn dat steden als Leeuwarden, Heerlen en Venlo.

1 Inleiding

DSP-groep vroeg in een representatieve steekproef aan 1000 Nederlanders welke beelden zij hebben van Nederlandse steden. De Landelijke Stedenpeiling 2004 richt zich op 'gewone mensen'. Het onderzoek is niet, zoals vele onderzoeken, gebaseerd op kengetallen of objectieve gegevens, maar op het beeld en de beleving van ervaringsdeskundigen: bewoners, bezoekers en werkers in onze steden. Naast feitelijkheden zijn beelden immers ook een belangrijke overweging of je in een plaats wilt wonen, werken of ontspannen.

Het onderzoek is in eerste instantie interessant voor inwoners zelf. Wordt 'onze stad' positief gezien en waarom? Hoe verhoudt zich dat tot andere steden? Het is en blijft een dankbaar onderwerp op verjaardagsfeestjes. Daarnaast is het onderzoek interessant voor o.a. stadsbesturen. Er lijkt een toename te zijn van concurrentie tussen steden, veel gemeenten zijn bezig met citymarketing en met visieontwikkeling. De Landelijke Stedenpeiling geeft aan hoe Nederlanders steden beoordelen.

We vroegen aan Nederlanders van welke steden zij het meest positieve beeld hebben en van welke steden zij het meest negatieve beeld hebben. Vervolgens vroegen we wat de belangrijkste reden is voor dit positieve of negatieve beeld. Op basis hiervan zijn twee top 20 lijsten van steden opgesteld. De resultaten hiervan staan in hoofdstuk 2.

In hoofdstuk 3 is per stad en landsdeel beschreven wat de meest opvallende bevindingen zijn. Onder hoofdstuk 4 is de wetenschappelijke verantwoording van het onderzoek opgenomen. In hoofdstuk 5 tenslotte vindt u het profiel van DSP-groep.

2 De cijfers

2.1 Top 20 positief en negatief imago

Hieronder is aan de linkerkant de top 20 afgebeeld van steden waar Nederlanders het meest positieve beeld van hebben, en aan de rechterkant de top 20 van steden waar Nederlanders het meest negatieve beeld van hebben.

Tabel 2.1 De twintig meest genoemde steden positief en negatief beeld¹

Positief		%	Negatief		%
1	Amsterdam	14,7	1	Amsterdam	26,0
2	Maastricht	9,2	2	Rotterdam	24,4
3	Utrecht	8,6	3	Den Haag	11,0
4	Groningen	8,4	4	Utrecht	4,0
5	Rotterdam	6,7	5	Eindhoven	3,9
6	's-Hertogenbosch	4,4	6	Leeuwarden	3,0
7	Den Haag	4,1	7	Almere	2,0
8	Haarlem	3,1	7	Heerlen	2,0
9	Arnhem	2,9	7	Tilburg	2,0
10	Eindhoven	2,5	10	Groningen	1,9
10	Nijmegen	2,5	11	Venlo	1,8
12	Breda	2,1	12	Enschede	1,2
13	Leiden	1,8	13	Dordrecht	1,1
14	Delft	1,6	14	Zwolle	1,0
15	Zwolle	1,5	14	Arnhem	1,0
16	Leeuwarden	1,3	16	Maastricht	0,9
17	Alkmaar	1,2	17	Nijmegen	0,8
17	Assen	1,2	18	Lelystad	0,7
19	Middelburg	1,1	18	Den Helder	0,7
20	Amersfoort	0,9	20	's-Hertogenbosch	0,6
20	Deventer	0,9			
	Overige steden	19,4		Overige steden	10,0
	Totaal	100,0		Totaal	100,0

Bron: DSP-groep Landelijke Stedenpeiling 2004

2.2 Algemene toelichting

Grootte van steden en mate van bekendheid

De meeste steden op de twee ranglijsten behoren tot de grote steden van Nederland. Negentien van de in totaal 29 steden op de beide ranglijsten hebben meer dan 100.000 inwoners en behoren daarmee tot de (qua inwonertal) grootste 25 steden van het land. Het lijkt aannemelijk dat de grote steden veel genoemd worden omdat ze ook bekende steden zijn. Bovendien kan gesteld worden dat naarmate een stad meer inwoners heeft, het hoger op de ranglijst scoort, oftewel vaker genoemd wordt. Het inwonertal blijkt dus sterk verband te houden met de mate van (landelijke) bekendheid. Maar er zijn ook uitzonderingen.

Bekend maakt bemind óf onbemind

De bekendheid van en de beeldvorming over een stad worden niet alléén bepaald door het inwonertal. Er spelen tal van factoren mee. Factoren zijn bijvoorbeeld: het winkelaanbod, de sfeer in het stadscentrum, de mate van stedelijke activiteit (drukke, saaiheid, rust), een voetbalclub, een (landelijke)

Noot 1 De onderzoeksverantwoording is opgenomen in hoofdstuk 4

attractie, de historie, criminaliteit, vakantie of recreatie, de geografische ligging in Nederland en de woonomgeving. Hierdoor kan verklaard worden dat enkele qua inwonertal kleinere steden relatief veel stemmen krijgen. Voorbeelden daarvan op de positieve ranglijst zijn: Maastricht, Groningen en Assen. Voorbeelden op de negatieve ranglijst zijn: Leeuwarden, Heerlen en Venlo.

Liefhebbers en tegenstanders

Het blijkt dat veel steden, twaalf om precies te zijn, zowel in de top 20 van de positieve als in de top 20 van de negatieve ranglijst staan. Nederlanders hebben dus én negatieve én positieve beelden van een bepaalde stad. Echter, het komt vrijwel niet voor iemand van dezelfde stad zowel een uitgesproken negatief als een uitgesproken positief beeld heeft. Geconcludeerd kan worden dat steden zowel 'aanhangers' als 'tegenstanders' hebben. Sommige steden hebben veel meer liefhebbers dan criticasters. Voorbeelden hiervan zijn Maastricht, Groningen, 's-Hertogenbosch, Haarlem en Utrecht.

Andersom komt ook voor. Voorbeelden van steden die meer 'tegenstanders' dan 'liefhebbers' hebben zijn: Amsterdam, Rotterdam en Den Haag. De drie grootste steden van Nederland roepen dus meer aversie dan affectie op. Verder kan verondersteld worden dat het ook geldt voor steden als Eindhoven, Leeuwarden, Almere, Heerlen, Tilburg, Venlo, Enschede en Dordrecht.

Nederlanders zijn uitgesproken in hun keuze 'negatief'

Nederlanders hebben een veel meer uitgesproken mening over de steden waar ze een negatief beeld van hebben dan de steden waar ze een positief beeld van hebben. Dat blijkt als we de top van de negatieve en positieve lijst met elkaar vergelijken. Alleen al de nummers één, twee en drie van de negatieve lijst (Amsterdam, Rotterdam en Den Haag) vertegenwoordigen 61% van de antwoorden op de vraag bij welke steden men een negatief beeld heeft. De eerste drie steden van de positieve lijst (Amsterdam, Maastricht en Utrecht) worden in slechts 33% van de gevallen genoemd als de vraag wordt gesteld bij welke steden men een positief beeld heeft.

Grote en middelgrote steden die ontbreken

In de ranglijsten missen we twee steden met meer dan 100.000 inwoners: Apeldoorn en Zaanstad. Zij behoren qua inwoneraantal tot de twintig grootste steden van het land, maar zij zijn niet in de top 20 'positief' en ook niet in top 20 'negatief' terug te vinden. Kennelijk komen deze steden niet bij mensen op als ze gevraagd worden om steden te noemen waar ze een positief en negatief beeld van hebben.

Ook van de navolgende steden kan afgevraagd worden waarom ze niet in de ranglijsten voorkomen; er zijn immers steden met een soortgelijk aantal inwoners die wél in de ranglijsten genoteerd staan. De volgende steden hebben meer dan 50.000 inwoners en komen niet in top 20 van beide ranglijsten voor²: Zoetermeer, Haarlemmermeer (Hoofddorp), Emmen, Ede, Sittard-Geleen, Helmond, Hilversum, Hengelo, Amstelveen, Roosendaal, Purmerend, Spijkenisse, Vlaardingen, Almelo, Gouda, Alphen aan den Rijn, Hoorn, Velsen (IJmuiden), Bergen op Zoom, Capelle aan den IJssel, Nieuwegein, Veenendaal, Zeist, Hardenberg, Terneuzen, Smallingerland (Drachten), Hoogeveen, Oosterhout en Kerkrade. Deze steden worden niet (of vrijwel niet) genoemd door de ondervraagden.

Noot 2 Geordend op inwonertal; aflopend

In de bijlage 'inwonertal grootste steden' is de ranglijst van steden naar inwonertal opgenomen.

Kleinere steden in de top 20

Enkele steden die niet tot de 20 grootste van Nederland behoren en wél de ranglijsten halen, zijn: Leiden, Zwolle, Delft, Alkmaar, Heerlen, Leeuwarden, Venlo, Deventer, Lelystad, Assen en Den Helder.

2.3 Top 6 redenen positief en negatief

We hebben Nederlanders voor elke door hen genoemde stad gevraagd wat de reden is voor hun positieve of negatieve beeld. Het blijkt dat positieve beelden van Nederlanders vooral gestoeld zijn op iets dat zich kort laat omschrijven als 'sfeer en gezelligheid'. Een kwart van de antwoorden komt hier op neer. Gezelligheid wordt ook in veel andere categorieën genoemd. Als men het heeft over winkelen dan wordt vaak gezegd 'gezellig winkelen'. Kennelijk gaat het niet alleen om het aanbod van winkels, maar ook om de beleving / waardering die bij het winkelen hoort.

De belangrijkste reden voor een negatief beeld is criminaliteit en onveiligheid. Wie tegenwerpt dat dit helemaal niet hoeft te betekenen dat de genoemde steden daadwerkelijk meer crimineel zijn dan andere, heeft gelijk. Het is subjectief. Het gaat om het beeld, het gevoel van onveiligheid of geborgenheid van mensen. Zoals bijvoorbeeld 'gezelligheid' niet objectief en eenduidig is vast te stellen, zo is ook (het gevoel over) veiligheid niet vast te stellen.

Tabel 2.2 De zes meest genoemde redenen voor positief en negatief beeld³

Positief		%	Negatief		%
1	Sfeervol, gezellig, levendig of juist rustig	25,6	1	Crimineel, onveilig	25,9
2	Gebouwen, binnenstad, historie, groen	19,0	2	Gebouwen, grootschalig, nieuwbouw	22,3
3	Winkelen, andere voorzieningen	13,1	3	Te druk of juist saai en levenloos	19,3
4	Woonplaats familie, geboorteplaats	11,3	4	Bevolkingssamenstelling, onprettige mentaliteit	9,5
5	Uitgaan, cultureel aanbod	7,7	5	Ver weg	8,9
6	Mentaliteit bevolking, 'mijn soort mensen'	6,4	6	Slecht in het nieuws	3,4
	Overige redenen	16,9		Overige redenen	10,6
Totaal		100,0	Totaal		100,0

Bron: DSP-groep Landelijke Stedenpeiling 2004

Ongeveer de helft van de redenen die de ondervraagden noemen ter onderbouwing van hun keuze zijn als 'sociaal' te duiden. Het gaat om: gezelligheid, gevoelens van onveiligheid, saaiheid, drukte, mentaliteit van de bevolking, geboorteplaats e.d. Na de sociale redenen komen de fysieke redenen, zoals een mooie oude stad en gebouwen, lelijke nieuwbouw, grootschaligheid en bereikbaarheid. Het gaat dan om ongeveer een kwart van de redenen. De fysieke redenen worden op de voet gevolgd door redenen die betrekking hebben op datgene wat er concreet in een stad te doen is, oftewel de functies van een stad. Het betreft hier het winkelaanbod, culturele voorzieningen, sportvoorzieningen e.d.

Noot 3 In de tabel staan de percentages weergegeven voor de top 20 steden uit beide ranglijsten

3 Resultaten per stad en landsdeel

3.1 Steden

Op alfabetische volgorde wordt iedere stad die in ranglijst positief of negatief (of beide) is genoemd nader toegelicht.

Alkmaar: mooie binnenstad waar gezelligheid en winkelplezier te vinden is

Alkmaar staat wel in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben en niet in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben.

De belangrijkste reden voor het positieve beeld is de mooie oude binnenstad. Deze reden wordt door een derde van de ondervraagden met een positief beeld van Alkmaar genoemd. Dat is ruim anderhalf maal het gemiddelde. Daarnaast lijken winkels en de gezelligheid de belangrijkste positieve redenen te zijn.

Almere: negatieve beelden (nog) dominant

Almere wordt veel genoemd als mensen gevraagd wordt bij welke steden ze het meest negatieve beeld hebben, en weinig genoemd als de vraag is waarom men het meest positieve beeld bij heeft. De stad is op dit moment naar inwonertal de achtste stad van het land en is op weg om de vierde te worden. Maar als een positieve stad wordt het vooralsnog niet (h)erkend door de Nederlanders.

De belangrijkste reden voor het negatieve beeld over Almere is de vermeende lelijke bebouwing van de nog zo jonge stad. Het betreft ongeveer de helft van de redenen. Dat is 2,5 keer zo veel als het landelijke gemiddelde. Daarnaast is saaiheid een beeld dat vaak bij Almere genoemd wordt.

Amersfoort: mooie binnenstad waar gezelligheid en winkelplezier te vinden is

Amersfoort staat wel in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben en niet in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben.

De belangrijkste reden voor het positieve beeld is de oude binnenstad. Deze reden wordt door ruim een derde van de ondervraagden met een positief beeld van Amersfoort genoemd. Dat is anderhalf tot twee maal het gemiddelde. Daarnaast lijken winkels en de gezelligheid de belangrijkste positieve redenen te zijn.

Amsterdam: positieve beelden maar nog veel meer negatieve beelden

Amsterdam heeft zich stevig genesteld op de eerste plaats van de ranglijst van steden waarvan Nederlanders aangeven dat ze een positief beeld hebben. Opvallend is dat nog veel meer Nederlanders aangeven dat Amsterdam de stad is waar ze het meest négatieve beeld van hebben. Dat zijn over het algemeen niet dezelfde mensen. Over Amsterdam zijn de meningen dus verdeeld. Overigens komt Rotterdam zeer dicht in de buurt van Amsterdam op de ranglijst 'negatief'. Als we hetzelfde onderzoek nog eens zouden doen, zou het goed kunnen dat de steden stuivertje wisselen.

Het positieve beeld nader belicht

- Amsterdam dankt haar positieve imago met name aan beelden over een bruisend stadsleven en de gezelligheid (23%) en aan de oude binnenstad (22%). Deze percentages wijken echter weinig af van het landelijke gemiddelde (vergelijk met tabel 2.2).
- Het cultuuraanbod draagt wel relatief veel bij aan het positieve beeld; het wordt twee maal zo vaak genoemd als gemiddeld (13%).
- Verder dragen aan de positieve kant het winkelaanbod en de persoonlijke band met de stad (het gegeven dat mensen er geboren zijn, er familie hebben wonen of er zelf wonen) bij.

Het negatieve beeld nader belicht

- Het negatieve beeld over Amsterdam wordt sterk gedomineerd door gevoelens van onveiligheid en criminaliteit. Zij nemen bijna de helft van de stemmen voor hun rekening en dat is twee keer zoveel als het landelijke gemiddelde.
- De media worden drie keer vaker dan gemiddeld genoemd als oorzaak van het negatieve beeld, namelijk 10%.
- Het negatieve beeld wordt verder bepaald door: te veel drukte, de onprettige mentaliteit en bevolkingsamenstelling en grootschaligheid van de stad.

Arnhem: gezellige sfeer in een mooie omgeving

Arnhem staat zowel in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben als in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben. De stad wordt in meer gevallen positief dan negatief beoordeeld.

De belangrijkste reden voor het positieve beeld is de gezellige sfeer. Deze reden wordt door ongeveer een kwart genoemd en dat is gelijk aan het gemiddelde. De mooie omgeving rondom Arnhem lijkt ook een belangrijke factor te zijn in het positieve beeld. Deze reden wordt veel vaker genoemd dan gemiddeld. Daarnaast lijken van belang de winkels en het gegeven dat mensen er geboren zijn, er familie hebben wonen of er zelf wonen. Een duidelijk en/of belangrijk negatief beeld is er niet ten aanzien van Arnhem.

Assen: klein en ver(assen)d fijn

Assen behoort niet tot de grootste twintig steden van Nederland maar staat wel in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben. In de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben staat Assen niet.

De belangrijkste reden voor het positieve beeld is het winkelaanbod. Deze reden wordt door een derde van de ondervraagden met een positief beeld van Assen. Dat is ruim twee maal het gemiddelde. Daarnaast lijken de gezelligheid, de veilige sfeer en het gegeven dat mensen er geboren zijn, er familie hebben wonen of er zelf wonen de belangrijkste positieve redenen te zijn.

Breda: een positieve beoordeling

Breda staat wel in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben en niet in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben.

De belangrijkste reden voor het positieve beeld is de gezellige sfeer. Deze reden wordt door ongeveer een derde van de ondervraagden met een positief beeld van Breda genoemd en dat is meer dan het landelijke gemiddelde. Daarnaast lijken winkels en de oude binnenstad de meest bepalende factoren te zijn.

Delft: gezelligheid in een mooie binnenstad

Delft staat wel in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben en niet in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben.

De belangrijkste reden voor het positieve beeld is de mooie oude binnenstad. Deze reden wordt door de helft van de ondervraagden met een positief beeld van Delft genoemd. Dat is ruim twee maal het gemiddelde. Daarnaast lijkt de gezelligheid de belangrijkste positieve reden te zijn.

Den Haag: levendigheid en gezelligheid winnen het niet van negatieve beelden

Den Haag staat zowel in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben als in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben. De stad wordt in meer gevallen negatief dan positief beoordeeld.

Het positieve beeld nader belicht

- De levendigheid en gezelligheid zijn de belangrijkste redenen voor het positieve beeld. Dit percentage wijkt niet af van het landelijke gemiddelde.
- Verder lijken vooral oude gebouwen, winkels en het gegeven dat mensen er geboren zijn, er familie hebben wonen of er zelf wonen het positieve beeld te beïnvloeden.

Het negatieve beeld nader belicht

- Het negatieve beeld over Den Haag kent een mix van redenen. Het gaat om criminaliteit en onveiligheid (23%), verpauperde gebouwen en wijken (18%), en voor een deel van de respondenten is de stad te druk terwijl een ander deel juist de saaiheid negatief vindt (17%).
- De media (13%) worden vier keer vaker genoemd als oorzaak van het negatieve beeld dan het Nederlandse gemiddelde. Een bijzondere rol is daarbij weggelegd voor de aanhang van voetbalclub ADO Den Haag.

- Een onprettige mentaliteit en de bevolkingssamenstelling worden anderhalf keer vaker genoemd dan het landelijke gemiddelde (14%).

Den Helder: genoemd maar weinig geroemd

Den Helder behoort niet tot de grootste twintig steden van Nederland maar staat wel in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben. In de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben staat Den Helder niet.

De belangrijkste reden voor het negatieve beeld over Den Helder is de vermeende lelijkheid van de stedelijke bebouwing. Het betreft bijna de helft van de redenen. Dat is ongeveer twee keer zo veel als het landelijke gemiddelde.

Deventer: mooie binnenstad, gezelligheid en persoonlijke banden bepalen het beeld

Deventer staat wel in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben en niet in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben.

De belangrijkste reden voor het positieve beeld is de mooie oude binnenstad. Deze reden wordt door ruim een derde genoemd. Dat is anderhalf keer vaker dan gemiddeld. Daarnaast lijken de gezelligheid en het gegeven dat mensen er geboren zijn, er familie hebben wonen of er zelf wonen de belangrijkste positieve redenen te zijn.

Dordrecht: vermeende onveiligheid speelt een rol

Dordrecht staat wel in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben en niet in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben.

Het negatieve beeld over Dordrecht wordt sterk gedomineerd door onveiligheid en criminaliteit. Zij nemen meer dan de helft van de stemmen voor hun rekening en dat is ruim twee keer zo veel als het landelijke gemiddelde.

Eindhoven: levendigheid en gezelligheid versus kille bebouwing

Eindhoven staat zowel in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben als in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben.

Het positieve beeld nader belicht

- De belangrijkste positieve reden is de levendigheid of gezelligheid. Het gaat dan om ongeveer een derde van de opgegeven redenen.

Het negatieve beeld nader belicht

- Overduidelijk is dat het negatieve beeld van Eindhoven wordt bepaald door het 'kille' en in hoofdzaak naoorlogse stadscentrum met volgens de ondervraagden veel lelijke gebouwen. Dit wordt bijna twee keer zo vaak (40%) als reden voor het negatieve beeld opgegeven dan het landelijke gemiddelde.

- Ook de reden 'saaie stad' scoort aanmerkelijk hoger dan gemiddeld (27%).
- Verder zorgen onveiligheid en criminaliteit voor een negatief beeld. Echter, deze reden wordt minder vaak dan gemiddeld genoemd.

Enschede: het uiterlijk van de stad bepaalt het beeld

Enschede staat wel in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben en niet in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben.

De belangrijkste reden voor het negatieve beeld over Enschede betreft lelijke gebouwen. Het betreft bijna een derde van de redenen. Dat is aanzienlijk meer dan het landelijke gemiddelde.

Groningen: de ster in het Hoge Noorden

Groningen staat zowel in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben als in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben. De stad wordt in veel meer gevallen positief dan negatief beoordeeld.

Het positieve beeld nader belicht

- De levendigheid, het bruisende en de gezelligheid van de stad Groningen zijn de meest bepalende factoren in het positieve beeld. Het percentage is aanzienlijk hoger dan het landelijke gemiddelde.
- Verder zorgen de winkels, het culturele aanbod en het gegeven dat mensen er geboren zijn, er familie hebben wonen of er zelf wonen voor de positieve beeldvorming. Deze redenen wijken echter niet af van het gemiddelde.
- Iets vaker dan gemiddeld worden als positieve redenen de leuke mensen en een veilig, prettig gevoel genoemd.
- Groningen is vooral populair in de jongste leeftijdsgroep (18-35 jaar).

Het negatieve beeld nader belicht

- Verreweg de belangrijkste reden voor de negatieve beeldvorming over Groningen is het feit dat het zo ver weg is. Het betreft ongeveer de helft van de opgegeven redenen. Dat is vijf keer zo veel als het gemiddelde.

Haarlem: mooie binnenstad, winkels, gezelligheid en persoonlijke banden bepalen het beeld

Haarlem staat wel in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben en niet in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben.

De belangrijkste redenen voor het positieve beeld zijn de mooie oude binnenstad en de gezellige, aangename sfeer. Deze redenen worden iets vaker dan gemiddeld genoemd. Daarnaast lijken de winkels en het gegeven dat mensen er geboren zijn, er familie hebben wonen of er zelf wonen, de belangrijkste positieve redenen te zijn.

Heerlen: vermeende drugsoverlast en criminaliteit geven de stad een slechte beoordeling

Heerlen staat wel in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben en niet in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben.

Drugsoverlast en criminaliteit zijn zeer dominant in het negatieve beeld over Heerlen. Het betreft ongeveer de helft van de opgegeven redenen. Dat is twee keer zo veel als het landelijke gemiddelde. Lelijke gebouwen en een lelijk centrum lijken daarnaast te zorgen voor het negatieve beeld.

's-Hertogenbosch: bovengemiddeld populair

's-Hertogenbosch staat op nummer zes in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben. Dat is bijzonder aangezien de stad de zestiende van het land is qua inwonertal. 's-Hertogenbosch staat ook in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben. De stad wordt in veel meer gevallen positief dan negatief beoordeeld.

De belangrijkste redenen voor het positieve beeld zijn de mooie oude binnenstad en de gezellige sfeer. Deze redenen worden iets vaker dan gemiddeld genoemd. Daarnaast lijkt het winkelen en het winkelaanbod een belangrijke factor te zijn.

Overigens spreken de Nederlanders in bijna alle gevallen van Den Bosch, terwijl het stadsbestuur de stad als 's-Hertogenbosch aan de man probeert te brengen.

Leeuwarden: opvallend veel genoemd, maar nadruk op negatief

Leeuwarden staat zowel in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben als in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben. Dit is bijzonder aangezien de stad niet tot de twintig grootste van het land behoort. Kennelijk leeft de stad in de beeldvorming bij Nederlanders. 'Hoe kleiner, hoe minder beeldvorming over een stad' gaat voor Leeuwarden dus niet op.

Het positieve beeld nader belicht

- Ongeveer de helft van de redenen heeft betrekking op de gezelligheid van de stad.
- De winkels lijken daarnaast een belangrijke positieve reden te zijn.

Het negatieve beeld nader belicht

- Verreweg de belangrijkste reden voor de negatieve beelden over Leeuwarden is dat men de stad ver weg vindt liggen. Het betreft bijna de helft van de opgegeven redenen. Dat is vijf keer zo veel als het landelijke gemiddelde.
- Daarnaast lijken onveiligheid en criminaliteit voor een negatief beeld te zorgen.

Leiden: mooie binnenstad erg belangrijk

Leiden staat wel in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben en niet in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben

De belangrijkste reden voor het positieve beeld is de mooie oude binnenstad. Deze reden wordt door een derde van de ondervraagden met een positief beeld van Leiden genoemd. Dat is anderhalf keer vaker dan gemiddeld. Daarnaast lijken de gezelligheid, de bevolking en het gegeven dat mensen er geboren zijn, er familie hebben wonen of er zelf wonen de belangrijkste positieve redenen te zijn.

Lelystad: het uiterlijk van de stad bepaalt het beeld

Lelystad staat wel in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben en niet in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben.

De belangrijkste reden voor het negatieve beeld over Lelystad is de vermeende lelijkheid van deze nieuwe stad. Het betreft ongeveer de helft van de genoemde redenen. Dat is 2,5 keer zo veel als het landelijke gemiddelde. Daarnaast wordt de saaiheid, de levensloosheid van de stad als belangrijke reden genoemd.

Maastricht: zuidelijke exoot

Maastricht is zeer populair bij Nederlanders. De stad is de negentiende van Nederland qua inwoneraantal, maar de tweede qua positieve gevoelens. Maastricht staat ook in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben, maar wel erg laag.

Het positieve beeld nader belicht

- Het positieve imago van Maastricht wordt vooral veroorzaakt door de historische stad en de gezellige sfeer. Beide redenen scoren aanzienlijk hoger dan het landelijke gemiddelde.
- Het cultuuraanbod draagt relatief veel bij aan het positieve beeld; het wordt twee maal zo vaak genoemd als gemiddeld.
- Verder dragen winkels en de 'leuke mensen' bij aan het positieve beeld van de stad.
- Overigens wordt Maastricht het meest gewaardeerd door de leeftijdscategorie 35-55 jaar. De jongeren (18-35) zijn minder vaak positief over Maastricht.

Het negatieve beeld nader belicht

- Verreweg de belangrijkste reden voor de negatieve beeldvorming over Maastricht is dat men het zo ver weg vindt. Dit wordt vier keer vaker als reden opgegeven dan gemiddeld.
- Daarnaast zorgen criminaliteit en onveiligheid voor een negatief beeld.

Middelburg: gezelligheid, veiligheid en persoonlijke banden geven een positief beeld

Middelburg staat wel in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben en niet in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben

De belangrijkste reden voor het positieve beeld is gezelligheid. Deze reden wordt door een derde van de ondervraagden met een positief beeld van Middelburg genoemd. Dat is meer dan het gemiddelde. Daarnaast lijken de veilige sfeer en het gegeven dat mensen er geboren zijn, er familie hebben wonen of er zelf wonen de belangrijkste positieve redenen te zijn.

Nijmegen: winkelen tussen de mooie gebouwen geeft een positief oordeel

Nijmegen staat zowel in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben als in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben.

De belangrijkste reden voor het positieve beeld zijn de winkels. Ongeveer een vijfde noemt dat als reden. Dat is aanmerkelijk hoger dan het landelijke gemiddelde. De mooie gebouwde omgeving lijkt ook een belangrijke factor te zijn in het positieve beeld. Deze reden wordt veel vaker genoemd dan gemiddeld. Verder lijken de gezelligheid en 'aardige mensen' een belangrijke rol te spelen.

Een opvallende reden voor een negatieve beoordeling springt er niet uit.

Rotterdam: de persoonlijke band met de stad weegt zwaar, maar beeld van onveiligheid zwaarder

Rotterdam staat op de tweede plaats van de steden waar Nederlanders een negatief beeld bij hebben. Daarbij ligt de uitslag zo dicht bij Amsterdam dat de steden stuivertje zouden kunnen wisselen.

Op de ranglijst van de steden waar Nederlanders een positief beeld bij hebben komt Rotterdam op de vijfde plaats. Maastricht, Utrecht en Groningen, die alle drie minder inwoners hebben, roepen kennelijk eerder positieve beelden op dan Rotterdam. Mannen lijken Rotterdam een iets warmer hart toe te dragen dan vrouwen. De inwoners van Rotterdam die hebben meegedaan aan het onderzoek noemen trouwens opvallend vaak hun eigen woonplaats als plek waar ze een negatief beeld van hebben. Ongeveer een derde van de Rotterdammers vindt de Maasstad een plek die negatieve associaties oproept. Bij andere steden noemt de eigen bevolking vaker een andere plaats.

Het positieve beeld nader belicht

- Opmerkelijk bij Rotterdam is dat de persoonlijke band (het gegeven dat mensen er geboren zijn, er familie hebben wonen of er zelf wonen). de belangrijkste positieve keuze is. Deze reden wordt bovendien maar liefst twee keer zo vaak genoemd wordt als het landelijke gemiddelde, namelijk 20% (vergelijk met tabel 2.2).
- De moderne architectuur van Rotterdam wordt in verhouding tot het Nederlandse gemiddelde vaak genoemd als positieve factor (17%).
- Rotterdam als dynamische werkstad blijkt met 14% van de redenen ook aanzienlijk hoger te scoren dan gemiddeld.

- Verder dragen het winkelaanbod en de levendigheid bij aan het positieve beeld, zij het dat deze redenen minder vaak genoemd worden dan gemiddeld voor een stad.

Het negatieve beeld nader belicht

- Het negatieve imago van Rotterdam wordt in hoofdzaak veroorzaakt door twee zaken: een beeld van onveiligheid / criminaliteit (33%) en de vermeende lelijke, onpersoonlijke nieuwbouw van het stadscentrum (27%). Beide redenen scoren hoger dan het landelijke gemiddelde.
- De media worden drie keer zo vaak genoemd als oorzaak van het negatieve beeld, namelijk 10%.
- Daarnaast beoordelen de mensen de bevolkingssamenstelling, de onprettige mentaliteit en te veel drukte als negatief.

Tilburg: gebouwen en onveiligheid bepalen het negatieve beeld

Tilburg staat wel in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben en niet in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben

De belangrijkste reden voor het negatieve beeld over Tilburg betreft lelijke gebouwen en de sleetsheid van de stad. Het betreft ruim een derde van de opgegeven redenen. Dat is aanzienlijk meer als het landelijke gemiddelde. Daarnaast lijken onveiligheid en criminaliteit voor een negatief beeld te zorgen.

Utrecht: de mooie kanten winnen het van beeld van onveiligheid

Utrecht staat zowel in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben als in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben. De stad wordt meer genoemd in positieve als in negatieve zin.

Het positieve beeld nader belicht

- De mooie oude binnenstad en de gezellige sfeer zijn de belangrijkste redenen die bijdragen aan een positief imago van Utrecht. De percentages van deze redenen wijken niet af van het landelijke gemiddelde.
- Verder zorgen de winkels, het culturele aanbod en het gegeven dat mensen er geboren zijn, er familie hebben wonen of er zelf wonen voor positieve beeldvorming.
- Vrouwen lijken Utrecht een iets warmer hart toe te dragen dan mannen.

Het negatieve beeld nader belicht

- Het negatieve beeld van Utrecht wordt sterk gedomineerd door gevoelens over onveiligheid en criminaliteit. Zij nemen bijna de helft van de stemmen voor hun rekening en dat is twee keer zoveel als het landelijke gemiddelde.
- Daarnaast beoordelen de mensen de bevolkingssamenstelling en de onprettige mentaliteit als negatief.
- Ook te veel drukte en lelijke (naoorlogse) nieuwbouw zoals Hoog Catharijne dragen bij aan het negatieve beeld, zij het minder dan het landelijke gemiddelde.

Venlo: vermeende drugsoverlast bepaalt het beeld

Venlo staat wel in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben en niet in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben.

Drugsoverlast bepaalt bijna geheel het negatieve beeld over Venlo. Het betreft minimaal driekwart van de opgegeven redenen. Dat is drie keer zo veel als het landelijke gemiddelde.

Zwolle: goed winkelen in een soms wat saaie stad

Zwolle staat zowel in de top 20 van steden waar Nederlanders een positief beeld van hebben als in de top 20 van steden waar Nederlanders een negatief beeld van hebben.

Het positieve beeld nader belicht

- Dominant in het positieve beeld zijn de winkels. Ongeveer een derde noemt dat als reden en dat is meer dan twee keer het landelijke gemiddelde.
- Verder lijken de oude binnenstad en de gezelligheid een belangrijke bijdrage te leveren.

Het negatieve beeld nader belicht

- Ongeveer de helft van de opgegeven reden bij het negatieve beeld over Zwolle betreft de saaiheid van de stad. Dat meer dan twee keer het landelijke gemiddelde.

3.2 Landsdelen⁴

Noord-Nederland (provincies Friesland, Groningen, Drenthe)

Het positieve beeld

In de ranglijst van de steden die de noordelingen positief waarderen komen opvallend veel steden uit de eigen regio voor. Groningen is absoluut de meest favoriete stad van de noordelijke inwoners van het land. Steden als Assen, Leeuwarden, Emmen en Sneek scoren alle hoger in vergelijking met de landelijke lijst. Opmerkelijke uitkomst is dat Den Haag bijna niet genoemd wordt door de noorderlingen. Amsterdam haalt in het Noorden relatief weinig stemmen, maar behoort wel tot de subtop van favoriete steden van de noordelingen.

Het negatieve beeld

In de lijst van steden die men het minst waardeert blijken er echter niet meer noordelijke steden voor te komen in vergelijking met het landelijke beeld. Alleen Leeuwarden blijkt in het Noorden relatief meer stemmen te krijgen dan landelijk. Verder scoren Amsterdam en Rotterdam in het noorden nadrukkelijk slechter dan het landelijke gemiddelde.

Noot 4 Indeling van landsdelen volgens het CBS

Voor dit landsdeel blijkt dus te gelden: 'oost, west, thuis best', 'eigen haard is goud waard' of 'wat de boer niet kent...'. Geconcludeerd kan in ieder geval worden dat de noordelingen relatief positief gestemd zijn over hun eigen steden.

Oost-Nederland (provincies Overijssel, Gelderland, Flevoland)

Het positieve beeld

In de ranglijst van de steden die de oosterlingen positief waarderen is een regionale invloed te constateren. De steden uit de eigen regio scoren hoger dan gemiddeld en er komen meer eigen steden in de ranglijst voor. Een absolute topper zoals Groningen in Noord-Nederland of Maastricht in Zuid-Nederland ontbreekt. De positieve lijst lijkt daardoor meer op de landelijke lijst in vergelijking met het Noorden of het Zuiden. Zo lijkt Amsterdam favoriet. Opmerkelijke uitkomst is het geringe aantal stemmen dat Den Haag ontving. De strijd om de meest favoriete stad van het Oosten gaat tussen Arnhem en Nijmegen, met Zwolle en Apeldoorn als outsiders.

Het negatieve beeld

In de lijst van steden die men het minst waardeert blijkt er grote overeenstemming te bestaan met de landelijke lijst. De top 5 komt exact overeen met het landelijke beeld. Verder blijken lager op de ranglijst enkele steden uit de eigen regio iets hoger te scoren dan op de landelijke lijst. Het gaat om Enschede, Nijmegen, Arnhem, Almelo en Zwolle.

West-Nederland (provincies Noord-Holland, Utrecht, Zuid-Holland, Zeeland)

Het positieve beeld

In de ranglijst van de steden die westerlingen (met name randstedelingen) positief waarderen is een regionale invloed te constateren. De steden uit de eigen regio scoren hoger dan gemiddeld en er komen meer 'eigen' steden in de ranglijst voor. Maar de lijst lijkt meer op de landelijke lijst in vergelijking met het Noorden of het Zuiden. Daarin speelt natuurlijk mee dat er meer mensen wonen in West-Nederland, waardoor hun aandeel in de (representatieve) steekproef hoger is en daardoor hun invloed op de totale ranglijst. In West-Nederland blijkt Amsterdam de absolute favoriet. De regionale invloed is merkbaar door het gegeven dat Rotterdam beduidend meer stemmen behaalde en ook door de hogere aantallen voor Utrecht en Den Haag. Bovendien scoren de landelijke toppers Maastricht en Groningen lager. De reden 'ver weg' lijkt een belangrijke oorzaak te zijn.

Het negatieve beeld

In de lijst van steden die men het minst waardeert blijkt er grote overeenstemming te bestaan met de landelijke negatieve lijst. De top 10 komt vrijwel overeen met het landelijke beeld. Steden uit de eigen regio worden niet noemenswaardig vaker genoemd dan het landelijke gemiddelde. Oftewel: Ook de randstedelingen hebben evenals de overige Nederlanders veel negatieve beelden over de 'eigen' steden Amsterdam, Rotterdam en Den Haag.

Zuid-Nederland (provincies Noord-Brabant, Limburg)

Het positieve beeld

In de ranglijst van de steden die de inwoners uit het zuiden positief waarde- ren komen veel steden uit de eigen regio voor. Maastricht en Den Bosch zijn de meest favoriete steden van de zuidelijke inwoners van het land. Onder de inwoners van de zuidelijke provincies zijn beide steden ongeveer even po- pulair, maar Maastricht blijkt in de rest van Nederland een nóg beter imago dan Den Bosch te hebben.

Eindhoven en Breda scoren hoog in Zuid-Nederland (subtop); zij doen het in de eigen regio aanzienlijk beter dan in de rest van het land. Amsterdam haalt in deze regio relatief weinig stemmen, maar behoort wel tot de subtop van favoriete steden van de inwoners van het zuiden.

Het negatieve beeld

De lijst van steden die men het minst waardeert blijkt voor de topposities overeen te komen met het landelijke beeld. Amsterdam en Rotterdam, ge- volgd op enige afstand door Den Haag, verzamelen de meeste stemmen. Daarnaast hebben relatief veel zuiderlingen een negatief beeld bij een aan- tal van de steden uit de eigen regio. Het gaat om Eindhoven, Heerlen en Tilburg. Zij scoren aanzienlijk hoger dan in de rest van Nederland. Ook Venlo en Helmond worden genoemd.

Voor dit landsdeel blijkt dus te gelden dat de regionale invloed van groot belang is. Zowel bij de positieve als de negatieve lijst scoren de 'eigen' steden bovengemiddeld.

4 Verantwoording

4.1 Verantwoording van de onderzoeksmethoden

Telefonische enquête

De uitkomsten van dit onderzoek zijn gebaseerd op een telefonisch onderzoek onder 1000 inwoners van Nederland. De dataverzameling is uitgevoerd door Callcenter Groningen. Respondenten hebben in totaal 2000 steden genoemd waarvan ze een positief beeld hebben en 2000 steden waarvan ze een negatief beeld hebben. Daarnaast hebben ze per genoemde stad de reden voor hun positieve of negatieve beeld gegeven. Er is gekozen voor telefonisch onderzoek in plaats van schriftelijk enquêteren om het bereik te vergroten. Bovendien is er 's avonds geënquêteerd om te voorkomen dat er een oververtegenwoordiging van niet-werkende Nederlanders in de steekproef zou ontstaan. Het veldwerk is in 2004 uitgevoerd van 22 t/m 26 november en op 29 november.

Representativiteit

De uitkomsten van deze rapportage zijn gebaseerd op een representatieve landelijke steekproef onder inwoners van Nederland van 18 jaar en ouder. De representativiteit van de netto steekproefpopulatie (het totaal aantal respondenten dat uiteindelijk heeft deelgenomen aan het onderzoek) is gewaarborgd door vooraf *naar provincie* te stratificeren: in iedere provincie is een van te voren vastgesteld quotum aan inwoners bevestigd zodat alle regio's van Nederland in de netto steekproefpopulatie aanwezig zijn. De quota verschilden per provincie omdat zij afhankelijk zijn van het feitelijk aantal inwoners van een provincie. Provincies met weinig inwoners kenden daarom een kleiner quotum dan meer bevolkingsrijke provincies.

In tabel 4.1 wordt de percentuele verdeling van de netto steekproef over de provincies vergeleken met de landelijke verdeling van de inwoners over de provincies.

Tabel 4.1 Percentuele verdeling van de steekproefpopulatie en de totale bevolking van 18 jaar en ouder over de verschillende provinciën

	Steekproefpopulatie	Nederlandse bevolking
Drenthe	3,0	3,0
Flevoland	2,2	2,0
Friesland	4,1	3,9
Gelderland	12,3	12,0
Groningen	3,7	3,6
Limburg	6,9	7,2
Noord-Brabant	14,8	14,8
Noord-Holland	16,1	16,1
Overijssel	6,5	6,7
Utrecht	7,2	7,1
Zeeland	2,1	2,3
Zuid-Holland	21,1	21,2
Totaal	100,0	100,0

Hoewel de steekproef representatief is wat betreft de geografische spreiding van de bevolking bleek dat jonge mensen ondervertegenwoordigd waren in de netto steekproef. Mensen van middelbare leeftijd kwamen daarentegen relatief iets vaker voor. In onze analyse hebben we dit verholpen door de

respondenten te wegen naar *leeftijdsgroep*.

Respondenten die behoorden tot een leeftijdsgroep die ondervertegenwoordigd is, hebben een zwaardere stem in het gemiddelde gekregen, terwijl leeftijdsgroepen die oververtegenwoordigd zijn juist een lichtere stem toebedeeld krijgen. In onderstaande tabel wordt de weegfactor berekening weergegeven. Overigens bleek dat er weinig verschillen tussen de drie onderscheiden leeftijdscategorieën bestaan in hun keuzen en redenen. Alleen voor Groningen en Maastricht is een duidelijke voorkeur te zien van bepaalde leeftijdsgroepen. Groningen is populairder bij de jongste categorie (18 tot 35 jaar), terwijl Maastricht meer geliefd is bij 55-plussers.

Tabel 4.2 Berekening van de weegfactor

Leeftijdscategorieën	verdeling steekproef	verdeling Nederland	weegfactor
18 t/m 35 jaar	17,95	30,68	1,71
35 t/m 55 jaar	46,35	38,59	0,83
56 en ouder	35,70	30,72	0,86
Totaal	100,0	100,0	

Betrouwbaarheid

Door een (representatieve) steekproef te nemen kan goed in kaart worden gebracht wat 'de' Nederlandse mening is. Het werken met steekproeven kan een probleem opleveren met 'de betrouwbaarheid'. Voor dit onderzoek is de betrouwbaarheid of een stad daadwerkelijk in de top 20 staat groot. Echter de exacte volgorde van een stad op de ranglijst is niet te garanderen. Een voorbeeld: hoewel met minimaal 95% zekerheid gesteld kan worden dat bijvoorbeeld Maastricht, Utrecht en Groningen met recht in de top 5 van meest positief gewaardeerde steden vermeld staan, kan niet met 95% zekerheid gesteld worden dat hun relatieve positie (rangnummer 2, 3 en 4 respectievelijk) ook in deze volgorde gevonden zou worden wanneer alle Nederlanders bevroegd zouden zijn. Wel kan bijvoorbeeld gesteld worden dat Amsterdam de absolute nummer één blijkt te zijn van de positief gewaardeerde steden. Voor wat betreft de negatieve lijst zou Amsterdam stuivertje met Rotterdam kunnen wisselen. Zie de onder- en bovengrenzen in onderstaande tabel.

Tabel 4.3 Onder- en bovengrens werkelijke percentages met 95% zekerheid.

Positief	steekproef		min.		max.		Negatief	steekproef		min.		max.	
	%	%	%	%	%	%		%	%	%	%	%	
1 Amsterdam	14,7	12,5	16,9	1	Amsterdam	26,0	23,3	28,7					
2 Maastricht	9,2	7,4	11,0	2	Rotterdam	24,4	21,7	27,1					
3 Utrecht	8,6	6,9	10,3	3	Den Haag	11,0	9,1	12,9					
4 Groningen	8,4	6,7	10,1	4	Utrecht	4,0	2,8	5,2					
5 Rotterdam	6,7	5,2	8,2	5	Eindhoven	3,9	2,7	5,1					
6 's-Hertogenbosch	4,4	3,1	5,7	6	Leeuwarden	3,0	1,9	4,1					
7 Den Haag	4,1	2,9	5,3	7	Almere	2,0	1,1	2,9					
8 Haarlem	3,1	2,0	4,2	7	Heerlen	2,0	1,1	2,9					
9 Arnhem	2,9	1,9	3,9	7	Tilburg	2,0	1,1	2,9					
10 Eindhoven	2,5	1,5	3,5	10	Groningen	1,9	1,1	2,7					
10 Nijmegen	2,5	1,5	3,5	11	Venlo	1,8	1	2,6					
12 Breda	2,1	1,2	3,0	12	Enschede	1,2	0,5	1,9					
13 Leiden	1,8	1,0	2,6	13	Dordrecht	1,1	0,5	1,7					
14 Delft	1,6	0,8	2,4	14	Zwolle	1,0	0,4	1,6					
15 Zwolle	1,5	0,7	2,3	14	Arnhem	1,0	0,4	1,6					
16 Leeuwarden	1,3	0,6	2,0	16	Maastricht	0,9	0,3	1,5					
17 Alkmaar	1,2	0,5	1,9	17	Nijmegen	0,8	0,2	1,4					
17 Assen	1,2	0,5	1,9	18	Lelystad	0,7	0,2	1,2					
19 Middelburg	1,1	0,5	1,7	18	Den Helder	0,7	0,2	1,2					
20 Amersfoort	0,9	0,3	1,5	20	's-Hertogenbosch	0,6	0,1	1,1					
20 Deventer	0,9	0,3	1,5		Overige steden	10,0							
Totaal	100,0			Totaal	100,0								

4.2 Vragenlijst

Aan alle respondenten zijn dezelfde elf vragen gesteld:

- 1 Van welke stad in Nederland heeft u het meest positieve beeld?
- 2 Kunt u de belangrijkste reden noemen waarom uw beeld positief is?
- 3 Van welke stad in Nederland heeft u daarna het meest positieve beeld?
- 4 Kunt u de belangrijkste reden noemen waarom uw beeld positief is?
- 5 Van welke stad in Nederland heeft u het meest negatieve beeld?
- 6 Kunt u de belangrijkste reden noemen waarom uw beeld negatief is?
- 7 Van welke stad in Nederland heeft u daarna het meest negatieve beeld?
- 8 Kunt u de belangrijkste reden noemen waarom u er een negatief beeld van heeft?
- 9 Wat is uw geboortejaar?
- 10 Bent u of is één van uw ouders in het buitenland geboren?
- 11 Zo ja, in welk land/welke landen?

5 Over DSP-groep

DSP-groep onderzoekt en adviseert op het terrein van maatschappelijke en ruimtelijke vraagstukken en maakt onder meer stadsvisies.

In ons werk worden we behalve met feiten geconfronteerd met beelden over steden. Beelden spelen een bijzondere rol. Beelden kunnen hardnekkig zijn. Positieve beelden kunnen stimuleren en negatieve beelden kunnen 'een blok aan het been zijn'. Hoe groot de invloed van beelden is, is niet eenduidig vast te stellen. We merken dat beelden geregeld het zicht op de werkelijkheid vertroebelen.

DSP-groep onderzoekt het functioneren van steden, het ruimtelijke kader, de beelden (imago's), de wensen en de ontwikkelingsmogelijkheden. DSP-groep wil weten wat de feiten zijn én wat de beleving van mensen is. Dat doen we door degelijk onderzoek maar ook door 'met de voeten in de klei te staan' en door op bijzondere manieren in gesprek te gaan met bewoners, belanghebbenden, ondernemers en stadsbesturen. Naast analyse levert DSP-groep advies op maat. Producten van DSP-groep op dit terrein zijn: imago-onderzoek, stadspanels, stadsvisies, actorenanalyse, beleidsanalyse, statistisch onderzoek, historisch onderzoek, stadscampagnes en stads promotie.

Voor meer informatie: <http://www.dsp-groep.nl/>.

Bijlagen

Bijlage 1 Inwonertal grootste steden⁵

1	Amsterdam	737.833
2	Rotterdam	599.287
3	's-Gravenhage	466.443
4	Utrecht	267.698
5	Eindhoven	206.994
6	Tilburg	198.342
7	Groningen	178.179
8	Almere	167.905
9	Breda	165.216
10	Nijmegen	156.832
11	Apeldoorn	155.871
12	Enschede	152.655
13	Haarlem	147.220
14	Arnhem	141.565
15	Zaanstad	139.619
16	s-Hertogenbosch	133.006
17	Amersfoort	132.036
18	Haarlemmermeer	125.326
19	Maastricht	122.083
20	Dordrecht	119.846
21	Leiden	118.196
22	Zoetermeer	113.405
23	Zwolle	110.418
24	Emmen	108.276
25	Ede	105.133
26	Sittard-Geleen	97.647
27	Delft	96.162
28	Alkmaar	93.756
29	Heerlen	93.746
30	Venlo	91.937
31	Leeuwarden	91.319
32	Deventer	88.334
33	Helmond	84.680
34	Hilversum	83.380
35	Hengelo (O.)	80.962
36	Amstelveen	78.481
37	Roosendaal	78.013
38	Oss	76.246
39	Schiedam	75.711
40	Purmerend	75.376
41	Spijkenisse	75.262
42	Vlaardingen	74.190
43	Leidschendam-Voorburg	73.790
44	Almelo	71.978
45	Gouda	71.719
46	Alphen aan den Rijn	70.592
47	Lelystad	69.098

Noot 5 Steden in Nederland met meer dan 50.000 inwoners. Bron: CBS, 2004

48	Hoorn	67.734
49	Velsen	67.585
50	Bergen op Zoom	66.082
51	Capelle aan den IJssel	65.336
52	Nieuwegein	61.964
53	Assen	61.751
54	Veenendaal	61.032
55	Zeist	60.086
56	Den Helder	59.911
57	Hardenberg	57.776
58	Terneuzen	55.466
59	Smallingerland	53.897
60	Hoogeveen	53.488
61	Oosterhout	53.129
62	Kerkrade	50.165